

Sikkim Public Service Commission

**Main Written Examination for the Post of Assistant Professor for Sikkim
Institute of Higher Nyingma Studies under Education Department**

PAPER II

BUDDHIST RELIGIOUS HISTORY

Time allowed: 3.00

Maximum Marks: 200

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

Read the instructions carefully before answering the questions: -

- 1. IMMEDIATELY AFTER THE COMMENCEMENT OF THE EXAMINATION, YOU SHOULD CHECK THAT THIS BOOKLET DOES NOT HAVE ANY UNPRINTED, TORN OR MISSING PAGES OR ITEMS. IF SO, GET IT REPLACED BY A COMPLETE TEST BOOKLET.**
- 2. Please note that it is the candidate's responsibility to fill in the Roll Number carefully without any omission or discrepancy at the appropriate places in the ANSWER SHEET. Any omission/discrepancy will render the Answer Sheet liable for rejection.**
- 3. Do not write anything else on the Answer Sheet except the required information.**
- 4. This Paper is divided into Part I, Part II and Part III. All the parts are compulsory.**
- 5. The total marks for this paper is 200.**
- 6. After you have completed filling in all your responses on the Answer Sheet and the examination has concluded, you should hand over the Answer Sheet to the Invigilator only. You are permitted to take with you the Test Booklet.**

DO NOT OPEN THIS TEST BOOKLET UNTIL YOU ARE ASKED TO DO SO

SUBJECT: BUDDHIST RELIGIOUS HISTORY (རྒྱལ་རབས།)

Time: 3 hours

200 Marks

PART I BUDDHIST RELIGIOUS HISTORY (རྒྱལ་རབས།)

100 Marks

- ༡༽ གཤམ་གསལ་ཅི་བ་བརྒྱད་ལས་ལྔ་ལ་ལན་གྱིས། ཅི་བ་རེར་ཨང་ ༡༠ རེ་ཡོད། 5x10= 50 Marks
- ༡༽ ཨ་བུ་ཨོ་གའི་སྡེ་སྡོད་དང་རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་སྐབ་ཀྱི་བསྟན་བུ་རྒྱ་གར་དུ་ཐོག་མར་ཇི་ལྟར་དར་བའི་ཚུལ།
- ༢༽ སྤྲ་དར་དོ་རྗེ་ཐེག་པའི་བསྟན་བུ་གཉེན་ལ་བབས་ཚུལ་གོ་བདེ་སྦྱང་བཏུས་གྱིས།
- ༣༽ ཐ་མར་དོ་རྗེ་ཐེག་པའི་བསྟན་བུ་རྒྱུར་ལ་བབས་ཚུལ་གོ་བདེ་སྦྱང་བཏུས་གྱིས།
- ༤༽ ཡར་རྗེ་ཨོ་རྒྱན་གྱིང་པའི་གཏེར་ཚོས་ཀྱི་རོ་སྡོད་དང་གལ་གནད་གྱིས།
- ༥༽ ཨོ་རྒྱན་བརྒྱུད་པས་འབྲས་ལྗོངས། འབྲུག་མོན་བཅས་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཚོགས་སུ་སྤྲ་འགྱུར་སྦྱང་མའི་བསྟན་བུ་སྡེལ་བའི་མཛད་བུ་གྱིས།
- ༦༽ ཚོས་རྒྱལ་མངའ་བདག་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་སུན་ཚོགས་རིག་འཛིན་གྱི་གདུང་རབས་གང་ལས་མཆེད་ཚུལ་གྱིས།
- ༧༽ སྤྲས་ལུལ་འབྲས་མོ་ལྗོངས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་སྤྲུགས་གཉིས་ཀྱི་མངའ་བདག་ཐོག་མ་ཚོས་རྒྱལ་སུན་ཚོགས་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་གདུང་དང་མཛད་རྗེས་གཙོ་བུས་གྱིས།
- ༨༽ སྤྲས་ལུལ་འབྲས་མོ་གཤོངས་གནས་སྡོ་ཐོག་མར་བྱེས་ཚུལ་གྱིས།

ཁ། གཤམ་གསལ་རྩི་བ་ལྟ་ལ་ལན་གྱིས། རྩི་བ་རེར་ཨང་ ༡༠ རེ་ཡོད།

3x10= 30 Marks

༡། རྒྱལ་པོ་ཇི་ལོ་ཁང་སྤྱོད་དུ་མཚུ་ཡོ་གའི་རྒྱུད་འབབ་བ་དང་། དེ་དང་དུས་མཚུངས་སུ་ཨ་རུ་ཡོ་གའི་རྒྱུད་རྣམས་སིང་ལ་
ནས་བྱུང་བ་བཤད་བ་དང་། སློབ་དཔོན་བསྐྱེས་རྒྱལ་པོ་ཇི་ལོ་ཁང་གསལ་ནོ། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་ན། རྩི་གསལ་བ་
ཆེན་པོའི་རྒྱུད་དང་བཤད་སྐབས་རྒྱ་གར་དུ་སློབ་དཔོན་བསྐྱེས་སྐབས་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་ལྟེ། སྤྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྱུག་བརྒྱུད་པའི་ནང་ཐོག་
མར་དར་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ནམ།

༢། འཇམ་དབལ་ཅ་རྒྱུད་པོད་འགྲུར་དང་ལེགས་སྐྱར་མ་དཔེ་གཉིས་ཀར། ལྷ་ལྷན་ཡུལ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན། གངས་ཅན་རི་
ཡི་ནང་གནས་པའི། ཞེས་སོགས་པོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལྷུང་བསྟན་པར་གྲགས་པའི་ལྷུང་ཆོག་གི་གོ་དོན་སྐོར་ལ་དགོ་ཆོས་
སོགས་མཁས་བ་མང་པོས་དབྱུང་ཅོམ་མང་པོ་སྤྱི་ལོ་ཡོད་པའི་བརྗོད་དོན་སྐོར་གྱིས།

༣། ལྷ་དབང་གཡུལ་རྒྱལ་སོགས་ཆོས་འབྱུང་ཁག་ཏུ། མི་རལ་གྱི་སྐུ་དུས་སུ། ཡབ་མེས་ཀྱི་དུས་སུ་བསྐྱུར་བའི་གསུང་
རབ་ལལ་ཆེར་སྐྱད་གསར་བཅད་ཀྱིས་གཏན་ལ་བབ། ཞེས་གསུངས། འདིར་སྐྱད་གསར་བཅད་ཀྱི་གོ་དོན་བཅད་རྒྱུང་
གོ་དཀའ་བའི་རིགས་རྣམས་བཅད་གསར་གོ་བདེ་བར་བརྗོད་པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ནམ། ཡང་ན་གོ་དོན་གཞན་ཡོད་
དམ། གལ་ཏེ་དང་པོ་དེ་ཡིན་ན་ཡབ་དང་མེས་པོ་སྤྱེ། མི་ཐོག་རེ་གཉིས་སྤོན་གྱི་བཅད་མིང་ཆོག་རྣམས་སྐྱེས་མི་
རལ་སྐབས་བཅད་རྒྱུང་གོ་དཀའ་བ་ཇི་ལྟར་ཆགས་བ་སྤིང་དམ། དེའི་སྐོར་བྱིད་རང་གི་བསམ་ཚུལ་གྱིས།

༤། ཏར་ན་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་གཞི་གང་ལ་བཅོལ་ནས་བརྩམས་བ་དང་། དེར་བཤད་པའི་རྒྱ་གར་རྒྱལ་བརྒྱུད་རིམ་
བྱུང་གི་སྐོར་བཤད་བ་དེར་ཡིད་ཆེས་ཚད་འཛིན་ཇི་ཅམ་འོས་མིན་སྐོར་བྱིད་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་གྱིས།

༥། ཏར་ན་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་སོགས་པོད་ཀྱི་ཆོས་འབྱུང་དེབ་ཐེར་ཁག་ཏུ་བཀའ་བསྐྱེད་རིམ་བ་གསུམ་ཇི་ལྟར་མཛད་
ཚུལ་དང་། འཕགས་བ་གནས་བཏན་སྤེ་བའི་ལུགས་ཀྱི་བཀའ་བསྐྱེད་མཛད་ཚུལ་བཤད་བ་གཉིས་ལ་མི་འདྲ་བའི་བྱུང་
བར་ཡོད་མེད་དང་། ཡོད་ན། མི་འདྲ་བའི་ཚུལ་གྱིས།

ག། གཤམ་གསལ་རྩི་བ་བརྒྱ་ལ་ལན་གྱིས། རྩི་བ་རེར་ཨང་ ༡ རེ་ཡོད།

10x2= 20 Marks

༡། ལྷ་འགྲུར་རང་རྒྱུད་ནང་རྒྱུད་སྤེ་གསུམ་གྱི་དོས་འཛིན་གྱིས།

༢། ཨོ་རྒྱན་གྱི་ཡུལ་དེད་གང་ལ་དོས་འཛིན་བྱེད་བ་དང་། དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས།

༣། ལྷ་པའི་དགོ་འདུན་སྤེ་བ་བཅོལ་བརྒྱུད་བྱེས་འགོ་དུས་ནས་ནས་རྒྱགས་བ་ཡིན་ནམ།

- ༤༽ ཏ་ར་ན་ཐའི་རྒྱ་གར་ཚོས་འབྲུང་ལྷར་ན། ཐེག་ཚེན་དུས་ནམ་ཙམ་ལ་དར་ཚུལ་བཤད་བ་དང་། དེའི་སྡོན་ཐེག་ཚེན་ལྷ་སྡོད་འཆང་བ་མེད་པའི་དོན་ཡིན་ནམ།
- ༥༽ རྒྱུང་ཚེན་ཚོས་འབྲུང་གི་ཚོམ་བྱུང་དུ་འཁོད་པའི་རྒྱལ་སྐས་སྐྱགས་མཚོག་ཅལ་ཞེས་པ་དེ་རྒྱུང་ཚེན་དེ་མེད་འོད་ཟེར་གྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པའི་ཁྲུངས་ལྷངས་གསུངས་རྒྱ་ཡོད་དམ། ཡིན་ན་གྲིས།
- ༦༽ རྒྱུང་ཚེན་ཚོས་འབྲུང་བཅམས་ལོ་རྒྱུ་སྟག་དེ་སྤྱི་ལོ་གང་འཁེལ་གྲིས།
- ༧༽ འབྲས་མོ་རྒྱུངས་གྱི་གཙུག་ཀོར་རྣལ་འབྱོར་མཚེད་བཞིའི་མཚན་དང་ལོ་ཚེགས་གྲིས།
- ༨༽ འབྲས་མོ་རྒྱུངས་གྱི་གཙུག་ཀོར་རྣལ་འབྱོར་མཚེད་བཞིའི་བྱུག་རྗེས་གཙོ་བོ་རེ་རེ་གྲིས།
- ༩༽ ལྷོ་མོན་ཞེས་པའི་ཁོངས་སུ་དེང་གི་ས་ཁུལ་གང་དང་གང་རྒྱུད་ཡིན་ནམ།
- ༡༠༽ མོན་ཀ་ཐོག་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན་ལ་མོན་ཀ་ཐོག་ཞེས་མཚན་ཉོག་རྒྱལ་གང་ཡིན་གྲིས།

PART II TIBETAN GRAMMER & POETRY (སྐྱུ་རྩུ་བ། རྟགས་འབྲུག་དང་སྟོན་ངག) 50 Marks

༡༽ གཤམ་གསལ་དེ་བ་ལྷ་ལས་གསུམ་ལ་ལན་གྲིས། དེ་བ་རེར་ཨང་ ༡༠ རེ་ཡོད། 3x10= 30 Marks

- ༡ བྱ་བྲེད་ཐ་དད་བ་དང་མི་དད་པའི་སྐོར་རྒྱས་བར་གྲིས།
- ༢ སྡོན་འབྲུག་གི་འབྲུག་པ་བཞི་ཁ་གསལ་མདོར་བསྐྱས་ཤིག་གྲིས།
- ༣ བདག་གཞན་དུས་གསུམ་གྱི་གོ་དོན་གྲིས།
- ༤ རྒྱན་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་རྒྱན་གྱི་དབྱེ་བ་རི་ཡོད་ཁ་གསལ་གྲིས།
- ༥ རྒྱང་ལྡན་དང་རྗེས་འཐིད་གཉིས་གྱི་གོ་དོན་དང་དཔེར་བཞིན་རེ་གྲིས།

ཁ། གཤམ་གསལ་ཟྱི་བ་གསུམ་ལས་གཉིས་ལ་ལན་གྱིས། ཟྱི་བ་རེར་ཨང་ ༥ རེ་ཡོད། 2x5= 10 Marks

༡ རིགས་རང་བཞིན་བརྗོད་བ་དང་རྗེས་རང་བཞིན་བརྗོད་བའི་བྱད་པར་གསལ་བར་གྱིས།

༢ ལྷན་དབྱེ་གཉིས་བ་དང་བཞི་གཉིས་ཀྱི་འདྲ་བ་དང་མི་འདྲ་བའི་བྱད་པར་ཁ་གསལ་གྱིས།

༣ ལྷན་དག་མེ་ལོང་མའི་རྒྱན་གྱི་ནང་མོད་སྐད་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་མི་མཁོ་འདྲ་ཡོད་མེད་དོུད།

ག། གཤམ་གསལ་ཟྱི་བ་ལྔ་ལ་ལན་གྱིས། ཟྱི་བ་རེར་ཨང་ ༥ རེ་ཡོད། 5x2= 10 Marks

༡ ལྷན་བསྐྱེད་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་གྱིས།

༢ མི་རྒྱ་འགྲེལ་ཆེན་དང་རྩོམ་བ་པོ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཆ་ཆང་གྱིས།

༣ དེ་སྐྱོད་ཀྱི་དབང་གིས་གཉིས་ལ་འདྲུག་པའི་དཔེར་བརྗོད་རེ་རེ་གྱིས།

༤ ལྱིས་བརྗོད་རྒྱན་གྱི་མཚན་ཉིད་གྱིས།

༥ འགོག་རྒྱན་གྱི་མཚན་ཉིད་གྱིས།

PART III NYINGMA & BUDDHIST PHILOSOPHY (རྒྱ་གཞུང་དང་། རང་གཞུང་།) 50 Marks

ག། གཤམ་གསལ་ཟྱི་བ་ལྔ་ལས་གསུམ་ལ་ལན་གྱིས། ཟྱི་བ་རེར་ཨང་ ༡༠ རེ་ཡོད། 3x10= 30 Marks

༡། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་རྟེན་ཐབས་འབྲས་གསུམ་ངོས་འཛིན་ཏེ། དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་དང་མཚན་གཞི་བཅས་གྱིས།

༢། བཀའི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་གྲུབ་མཐའ་བཞི་སོ་སོའི་ལྷགས་ལྟར་གྱིས།

༣། དབྱེ་མ་ལྔ་རབས་བ་དང་བྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་མི་འཐད་བ་གྱིས་ཏེ། རང་ལྷགས་གང་གི་ལྷགས་ལྟར་རྗེས་སུ་འགོ་དང་མི་འགོ་རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་གྱིས།

༤། བདེན་གཉིས་སོ་སོར་ཞེན་བ་དེ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལྷགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཡིན་ཚུལ་དང་། ཐལ་རང་གི་ལྷ་བ་ལ་བྱད་པར་ཡོད་དམ་མེད།

པ། དངོས་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་བྱེད་ལས་དང་ས་མཚམས། ངོ་བོ་བཅས་མ་ཞོར་བར་བྲིས།

ཁ། གཤམ་གསལ་ཇི་བ་གསུམ་ལས་གཉིས་ལ་ལན་བྲིས། ཇི་བ་རེར་ཨང་ ༥ རེ་ཡོད། 2x5= 10 Marks

༡། མངོན་རྟོགས་རྒྱལ་དེ་ཐལ་རང་གང་གི་གཞུང་ཡིན། གཞན་གྱིས་རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་ཡིན་པ་ལས་ལེན་པ་
ཡོད་དེ་འཐད་དམ་མི་འཐད་རྒྱ་མཚན་བྲིས།

༢། གཞི་ལྷུ་བ་ན་རང་རྟོང་ཡིན་པས་ཁྱབ་ན། ལས་འབྲས་རྣམས་མེད་པར་ཐལ་བ་ལ་ལན་རི་ལྟར་མངོན་དགོས་
སམ།

༣། རང་རྒྱུད་པའི་ལྷགས་དང་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལྷགས་འགལ་བ་མེད་ན། དཔལ་ལྡན་རྣམས་ལེགས་ལྡན་ལ་ཅིའི་
ཕྱིར་དགག་པ་མངོན་པ་རེད་དམ།

ག། གཤམ་གསལ་ཇི་བ་ལྔ་ལ་ལན་བྲིས། ཇི་བ་རེར་ཨང་ ༥ རེ་ཡོད། 5x2= 10 Marks

༡། ལེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་བཅས་བྲིས།

༢། བདེན་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བྲིས།

༣། དབུ་མའི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་བྲིས།

༤། རང་རྒྱུད་པའི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་བྲིས།

༥། དབུ་མ་རྒྱལ་དེ་ཐལ་རང་གི་རྒྱལ་དུ་འགོ་ཚུལ་བྲིས།